

En digital agenda för Europa

Näringsdepartementet

2010-06-23

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 245

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska kommissionen och sociala kommittén och Regionkommittén - En digital agenda för Europa

Sammanfattning

Vid en sammantagen bedömning välkomnar Regeringen kommissionens förslag till en digital agenda för EU. Den digitala agendan är ett av sju flaggskeppsinitiativ i EU:s övergripande strategi för tillväxt EU2020. Den digitala agendan kan spela en mycket betydande roll för att öka tillväxten i EU och bidra till en väl fungerande inre marknad.

Meddelandet innehåller förslag till åtgärder grupperade i sju olika områden:

En pulserande digital inre marknad

Interoperabilitet och standardisering

Tillit och säkerhet

Snabb och ultrasnabb Internettillgång

Forskning och innovation

Främjande av digital kompetens, digitala färdigheter och digital integration

Vinster för EU-samhället som möjliggörs av IT

Meddelandet som har en bred och horisontell syn på IT-politiken kan närmast ses som en plan som tydliggör ett antal mål och vilka konkreta åtgärder och förslag till rättsakter som ska läggas fram mellan 2010-2015.

1.1 Ärendets bakgrund

EU har under lång tid haft initiativ som syftar till att främja informationssamhället. Det nu gällande initiativet i2010 – Det europeiska informationssamhället för tillväxt och sysselsättning¹ kom 2005 och löper ut i slutet av 2010. I EU 2020 strategin² som antogs av Europeiska rådet i mars 2010 anges den digitala agenda som ett av sju flaggskeppsinitiativ. Flaggskeppsinitiativen syftar till att stödja förverkligandet av målen i EU 2020 strategin.

Meddelandet bygger på analys av det sociala³ och ekonomiska⁴ genomslaget av IT, egen analys,⁵ samt konsultation med Europeiska rådet, Europa parlamentet och andra intressegrupper.⁶

Meddelandet antogs den 19 maj 2010. Vid TTE-rådet den 31 maj 2010 beslutades slutsatser som välkomnar meddelandet.

1.2 Förslagets innehåll

Meddelandet är ett horisontellt paraply under vilket ca 100 olika förslag samlats. Förslagen som aviseras i meddelandet gäller såväl nya rättsakter som mer stödjande policyinitiativ. Inom vissa områden innehåller meddelandet önskemål om att medlemsstaterna ska agera i viss riktning. Meddelandet pekar också på behovet av ett tydligt utåtblickande, internationellt perspektiv där EU mäter sig mot de bästa länderna i världen för att säkerställa tillväxt och global konkurrenskraft.

1.2.1 En pulserande digital inre marknad

Kommissionen anser att betydande flaskhalsar har lett till att EU inte har en fungerande digital inre marknad. Det finns svårigheter vad gäller klarering av rättigheter till upphovsrättsskyddat material, brister vad gäller skyddet av personuppgifter och svårigheter för gränsöverskridande elektronisk handel.

¹ (KOM (2005) 229 slutlig)

² Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (KOM (2010) 2020 slutlig)

³ Study on the Social Impact of ICT. Topic Report 3 (D7.2). Final Version. 30 April 2010. Universität Siegen, Fachbereich Wirtschaftsinformatik und Neue Medien, Germany

⁴ The Economic Impact of ICT. January 2010. Final report. Centre for Economic Performance. London School of Economics.

⁵ Digital Competitiveness report 2009. KOM(2009) 390

⁶ Rådets slutsatser, Kommissionens rapporter och andra bakgrundsdokument finns tillgängliga på http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/links/index_en.htm

Bland de åtgärder som kommissionen aviserar finns bl.a. översyn av olika frågor i anslutning till upphovsrätten, en översyn bl.a. av direktiven om persondataskydd, elektroniska signaturer och offentlig sektors information.

1.2.2 Interoperabilitet och standardisering

En förutsättning för ett smidigt utbyte av information är att olika tekniska lösningar kan samverka (är interoperabla). Kommissionen pekar på att så inte är fallet inom många områden på EU-nivå. I vissa fall diskrimineras standarder som utarbetats utanför de formella Europeiska och internationella standardiseringsorganisationerna, detta gäller särskilt på Internetområdet där en stor del av standardiseringsarbetet sker genom den privata sektorn och det civila samhällets försorg. Kommissionen avser därför lägga fram förslag som breddar möjligheterna för vilka standarder som kan tillämpas formellt inom EU. Medlemsstaterna uppmanas att följa ett Europeiskt ramverk för standarder senast 2013 och att genomföra de åtaganden som redan gjorts bl.a. vid Malmökonferensen om e-förvaltning 2009 om interoperabilitet och standarder.

1.2.3 Tillit och säkerhet

Kommissionen menar att användningen av Internet inte kommer att öka om människor saknar förtroende för informationsteknik och digitala miljöer. I meddelandet understryks att nätets säkerhet är ett gemensamt ansvar för såväl individer som den offentliga och den privata sektorn. Kommissionen uppmärksammar också behovet av tydliga regler för att skydda den personliga integriteten på nätet. Därutöver behövs åtgärder för att stärka robustheten i infrastrukturen; t.ex. genom bättre incidentrapportering. Kommissionen avser lägga fram förslag om en förstärkning av mandatet för den Europeiska nät- och informationssäkerhetsbyrån, Enisa. Dessutom kommer ett direktivförslag om att motverka cyberattacker mot informationssystem att läggas fram och en samarbetsplattform mot cyberbrottslighet att införas. Kommissionen kommer också att stödja arbetet mot illegalt innehåll på nätet.

Medlemsstaterna uppmanas bl.a. att inrätta IT-incidentrapporteringsfunktioner (jfr. Sveriges IT-incidentcentrum, Sitic), samt att samarbeta inom EU för att genomföra övningar för att testa robustheten i näten.

1.2.4 Snabb och ultrasnabb Internettillgång

Kommissionen pekar på behovet av väl fungerande bredbandsnät som en förutsättning för tillväxt och jobb och för att säkerställa att medborgare får tillgång till de tjänster de önskar. Kommissionen avser återkomma med en bredbandsstrategi för att skynda på uppbyggnaden av snabba nät. Medlemsstaterna uppmanas att ta fram egna strategier för utbyggnad av

bredband med hög kapacitet och att underlätta för investeringar i nya nät, t.ex. genom tydliga regler för kanalisering och passiv infrastruktur. Dessutom uppmanas medlemsstaterna att genomföra det radiospektrumprogram som kommissionen avser att lägga förslag om under andra halvan av 2010.

1.2.5 Forskning och innovation

Kommissionen menar att EU måste investera mer i forskning och utveckling och säkerställa att de bästa idéerna når marknaden. I meddelandet anges att EU bara avsätter 17% jämfört med stora handelspartner som t.ex. USA som avsätter 29% för IT-relaterad forskning. I absoluta termer avsätter EU ca 37 miljarder euro att jämföra med USA:s 88 miljarder euro (2007).

Enligt kommissionen finns det tre huvudproblem; att de offentliga insatserna är svaga och illa koordinerade, att små innovativa företag har begränsad möjlighet att ta del av finansieringen och att EU är långsamt på att tillgodogöra sig IT-baserade innovationer och har en mycket begränsad användning av innovationsupphandling för att möta samhällsutmaningar.

Kommissionen föreslår därför att hävstångseffekten av privata investeringen bör öka genom mer strategisk användning av upphandling, offentlig-privat samverkan och användning av strukturfonder för FoU. Förslag kommer också att läggas fram som syftar till att göra det enklare för små- och medelstora företag att ta del av EU:s forskningsmedel. En strategi för molnbaserade tjänster för offentlig sektor aviseras också. Medlemsstaterna uppmanas att fördubbla sina anslag till IT forskning och att delta i pilotprojekt.

1.2.6 Främjande av digital kompetens, digitala färdigheter och digital integration

Kommissionen menar att det digitala kunskapssamhället ska handla om att göra det möjligt för alla att delta i samhället oavsett bakgrund och utbildningsnivå. I meddelandet anges att ca. 30% av EU:s medborgare aldrig använt Internet. Kommissionen konstaterar att särskilt äldre, låginkomsttagare, arbetslösa och personer med låg utbildning står utanför.

Kommissionen framhåller att ökad IT-kompetens är en nyckel till jobb och en nödvändighet för kunskapssamhället. Kommissionen kommer därför att föreslå att IT-kompetens ska vara ett prioriterat område i Europeiska sociala fondens arbete för 2014-2020. Dessutom kommer digital kompetens att bli prioriterat i flaggskeppsinitiativet "New skills for new jobs" som också ingår i strategin EU2020. Därutöver kommer kommissionen att utvärdera tillgängligheten för funktionshindrade till den offentliga sektorns webbplatser och systematiskt utvärdera tillgänglighetsaspekter i revideringen av kommande lagförslag.

Medlemsstaterna uppmanas att anta långsiktiga politiska riktlinjer för IT-kompetens och digital kompetens särskilt för små- och medelstora företag

och eftersatta grupper. Bestämmelser i olika direktiv som stödjer funktionshindrades möjlighet att använda IT ska genomföras senast 2011. Medlemsstaterna uppmanas också att integrera e-lärande i den nationella utbildningspolitiken.

1.2.7 Vinster för EU-samhället som möjliggörs av IT

Kommissionen framhåller att bra användning av teknik kan bidra till att möta olika samhällsutmaningar såsom klimatförändringar och en åldrande befolkning. Åtgärderna i avsnittet fokuserar på IT för miljön, e-hälsa, IT som möjliggörare av kulturellt och kreativt innehåll, e-förvaltning och intelligenta transportsystem.

I avsnittet om **IT för miljön** uppger kommissionen bl.a. att den kommer att utvärdera om IT sektorn tagit fram gemensamma mätetal för sin energiförbrukning. Kommissionen avser också att stödja partnerskap mellan IT-sektorn och sektorer med stor miljöpåverkan i syfte att minska utsläppsmängder. En analys över hur energinätens miljöpåverkan kan minska genom införande av smarta elmätare. Medlemsstaterna uppmanas att komma överens om funktioner i smarta elmätare och att inkludera totala livscykelkostnader och inte bara inköpskostnader i upphandling av ljusinstallationer.

I avsnittet **hållbar sjukvård och IT-baserat stöd för ett värdigt och självständigt liv** kommer kommissionen att påbörja pilotprojekt i syfte att ge alla EU medborgare säkert tillgång till sin patientdata senast 2015 och en bred användning av telemedicintjänster 2020. En rekommendation över gemensamma minimikrav på patientdata som ska kunna överföras elektroniskt mellan medlemsstaterna kommer att föreslås 2012. Därutöver kommer arbete att ske i fråga om standardisering och en förstärkning av program som med hjälp av IT möjliggör för äldre och funktionshindrade att bo kvar hemma.

I avsnittet **främjande av kulturell mångfald och kreativt innehåll** anger kommissionen bl.a. att den kommer med ett förslag om en modell för finansiering av det europeiska digitala biblioteket *Europeana* under 2012. En rekommendation om digitalisering av biografer kommer under 2011.

I avsnittet **e-förvaltning** noterar kommissionen att de flesta offentliga tjänster inte fungerar över landsgränserna. Kommissionen understryker att samarbetet mellan medlemsstaterna behöver förbättras särskilt i fråga om elektronisk identifiering och elektronisk upphandling. Ett förslag om ömsesidigt godkännande av e-identifiering över landsgränserna kommer därför att läggas fram under 2012. Kommissionen avser också att bl.a. stödja utvecklingen av gränsöverskridande offentliga e-tjänster genom olika befintliga program. Medlemsstaterna uppmanas att göra sina e-tjänster interoperabla och komma överens om en lista med viktiga gränsöverskridande e-tjänster som ska göra det möjligt för entreprenörer att

starta och driva ett företag i vilken medlemsstat som helst och möjliggöra för medborgare att studera, arbeta och bo var som helst i EU.

2009/10:FPM95

I avsnittet **intelligenta transportsystem** föreslår kommissionen ett flertal direktiv bl.a. om tekniska specifikationer för tjänster för järnvägspassagerare. Dessutom kommer en strategi för flygtrafikledning tas fram. Medlemsstaterna uppmanas att genomföra sina åtaganden vad gäller det europeiska trafikstyrningssystemet för tåg (ERTMS).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet är närmast en plan avseende vilka konkreta åtgärder och förslag till rättsakter som ska läggas fram de kommande åren samt när så ska ske. Det närmare innehållet i respektive åtgärd kommer att framgå först när de enskilda rättsakterna presenteras. Någon analys av eventuella effekter på svenska regler går därför inte att göra i detta skede.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet är närmast en plan avseende vilka konkreta åtgärder och förslag till rättsakter som ska läggas fram de kommande åren samt när så ska ske. Det närmare innehållet i respektive åtgärd kommer att framgå först när de enskilda förslagen presenteras. Någon analys av eventuella budgetära konsekvenser går därför inte att göra i detta skede.

Meddelandet syftar till att öka konkurrensen på marknader inom EU vilket bör leda till ett mer effektivt utnyttjande av resurser och ge lägre priser för konsumenter.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Vid en sammantagen bedömning ser Sverige positivt på kommissionens initiativ. Det är bra att ett samlat, horisontellt grepp tas om IT-politiken på Europeisk nivå.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid TTE-rådets möte den 31 maj 2010 uttalade samtliga medlemsstater ett starkt stöd för en digital agenda för Europa.

Den 5 maj 2010 antog Europaparlamentet en resolution där det uppmanar kommissionen att presentera en ny, ambitiös digitala agenda för Europa⁷. De frågeställningar Europaparlamentet uppmärksammar reflekteras väl i kommissionens meddelande.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inget beslut är aktuellt i detta läge.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Meddelandet är närmaste en plan avseende vilka konkreta åtgärder och förslag till rättsakter som ska läggas fram de kommande åren samt när så ska ske. Det närmare innehållet i respektive åtgärd kommer att framgå först när de enskilda förslagen presenteras. Någon närmare analys av om subsidiaritets och proportionalitetsprinciperna iakttagits går därför inte att göra i detta skede.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

De olika initiativen i den digitala agendan kommer att presenteras av Kommissionen framför allt under 2010-2012. Meddelandet täcker dock tiden fram till och med 2015.

För det vidare arbetet med genomförandet av den digitala agendan avser Kommissionen att inrätta en intern samarbetsgrupp inom kommissionen. Dessutom kommer en högnivågrupp med representanter för medlemsstaterna att tillkallas (jfr. den högnivågrupp som hittills funnits för i2010 initiativet). Ett årligt ”Digitalt Forum” kommer att hållas i juni varje år och samla en bredare krets av intressenter från bl.a. Europaparlamentet, näringsliv och det civila samhället. Därutöver ska en årlig kartläggning (scorecard) genomföras för att mäta hur arbetet emot målen i agendan fortskrider. Initiativet ska rapporteras årligen till Europeiska rådets höstmöte.

⁷ 2009/2225(INI)

Molnbaserade tjänster – tjänster som tillhandahålls och lagras på annan plats än den egna datorn och kan nås via Internet.